

Dr hab. Sławomir Cichor
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Łódź 13.06.2019

Adres do korespondencji:
Akademia Muzyczna
im G. i K. Bacewiczów w Łodzi
ul. Gdańska 32, 90-716 Łódź

**Recenzja Pracy doktorskiej
mgr. Aleksandra Kobusa**

*Gatunek koncertu na trąbkę w twórczości polskich kompozytorów:
Andrzeja Panufnika, Mirosława Gąsienca, Krzysztofa Pendereckiego.
Geneza, budowa formalna i problematyka wykonawcza*

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 13 maja 2019 roku na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.).

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 30 kwietnia 2019 roku w sprawie wszczęcia na wniosek mgr. Aleksandra Kobusa przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, specjalność gra na trąbce.

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego z dnia 30 kwietnia 2019 roku w sprawie wyznaczenia recenzentów.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65 poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. nr 164 poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust 1-3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu – dr hab. Piotra Rojka pisma informującego o wszczęciu 30 kwietnia 2017 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej Pana mgr. Aleksandra Kobusa: *„Gatunek koncertu na trąbkę w twórczości polskich kompozytorów: Andrzeja Panufnika, Mirosława Gąsienca, Krzysztofa Pendereckiego. Geneza, budowa formalna i problematyka wykonawcza”*, została nadesłana stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku art. 14 ust. 2 pkt. 2. Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej we Wrocławiu podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mojej osoby na recenzenta pracy doktorskiej mgr. Aleksandra Kobusa.

Podstawowe dane o kandydacie

Pan Aleksander Kobus urodził się w 1991 roku w Warszawie. Od 10 roku życia rozpoczął naukę gry na trąbce. W 2015 roku ukończył studia magisterskie w klasie trąbki prof. Igora Cecocha w Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Doskonalił swoje umiejętności na studiach doktoranckich oraz na licznych kursach mistrzowskich. Prowadzi ożywioną działalność artystyczną koncertując jako solista, kameralista oraz muzyk orkiestrowy.

Obecnie jest 1 trębaczem Orkiestry Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu. Spośród jego licznych osiągnięć należy wymienić nagrody na konkursach:

- Podium für junge Solisten i dyplom półfinalisty – Międzynarodowy Konkurs ARD, Monachium 2018
- I nagroda – 1st The North International Music Competition, Stockholm 2017
- I nagroda – Międzynarodowy Konkurs Trębaczy w Łodzi 2017
- II nagroda – International Music Competition „Grand Prize Virtuoso”, Londyn 2017
- I nagroda – X Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Michała Spisaka, Dąbrowa Górnicza 2016
- I nagroda w kategorii „duety” i III nagroda w kategorii „solo” – XIV International Chieri Competition, Chieri 2014
- I nagroda – VII Ogólnopolski Festiwal Trębaczy w Kaliszu, 2014

Ponadto Pan Aleksander Kobus otrzymał stypendia : Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Prezydenta Miasta Wrocławia, „Młoda Polska” oraz Yamaha Music Foundation for Europe. Koncertował z orkiestrami wykonując min. Koncert H. Tomasiego, Concertino A. Jolivet’a i II Koncert Brandeburski J. S. Bacha. W grudniu 2016 roku dokonał nagrania Concertino K. Pendereckiego z Polską Orkiestrą Sinfonia Iuventus pod dyrekcją maestro Krzysztofa Pendereckiego. Płyta została nominowana do nagrody „Fryderyki 2017”. Doktorant występował wielokrotnie na prestiżowych festiwalach jako solista i kameralista, współpracował z orkiestrami takimi jak: Sinfonietta Cracovia, Filharmonia Bałtycka, Filharmonią Zielonogorską, Filharmonią Dolnośląską, orkiestrą Teatru Muzycznego Capitol we Wrocławiu.

Dokonania artystyczne Pana Aleksandra Kobusa świadczą o tym, że jest on wybitnym młodym artystą obdarzonym niezwykłym talentem. Jego wysoki poziom umiejętności oraz zaangażowanie w pracę artystyczną znajdują potwierdzenie w licznych nagrodach i stypendiach

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska „*Gatunek koncertu na trąbkę w twórczości polskich kompozytorów: Andrzeja Panufnika, Mirosława Gąsieńca, Krzysztofa Pendereckiego. Geneza, budowa formalna i problematyka wykonawcza*” przedstawiona przez magistra Aleksandra Kobusa jest złożona z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz jego opisu. Na dzieło artystyczne składają się nagrania artystycznych wykonawstw następujących utworów:

- **Concerto in modo antico** Andrzeja Panufnika (1951) – nagranie zrealizowane w Sali Akademii Muzycznej we Wrocławiu w dniu 16.04. 2019 roku. Wykonawcami partii orkiestrowych byli muzycy orkiestry NFM występujący pod dyrekcją prof. Igora Cecocho, a reżyserem dźwięku Bartłomiej Kruk
- **II Koncert na trąbkę i orkiestrę symfoniczną** Mirosława Gąsieńca (2010) - nagranie zrealizowane podczas koncertu Orkiestry Symfonicznej AM we Wrocławiu

pod dyrekcją Mieczysława Gawrońskiego w dniu 11.03.2019 w Sali Koncertowej AM we Wrocławiu. Reżyser dźwięku- Bartłomiej Kruk

- **Concertino per tromba e orchestra** Krzysztofa Pendereckiego (2015) - nagranie zrealizowane w Studio S1 im. W. Lutosławskiego w Warszawie z udziałem orkiestry Sinfonia Iuventus pod dyrekcją maestro Krzysztofa Pendereckiego. Reżyserzy dźwięku: Małgorzata Polańska, Michał Szostakowski, Marcin Domżał (DUX)

Wybór tematu pracy oraz sposób realizacji dzieła artystycznego uważam za niezwykle ambitny. Przedsięwzięcie związane z nagraniem trzech dużych form koncertowych z orkiestrą, jako część pracy doktorskiej zdarza się niezwykle rzadko, tym bardziej w środowisku muzyków grających na instrumentach dętych. Podobnie bardzo wysoko ocenić należy dobór repertuaru, który zawiera kompozycje niezwykle wymagające, o różnorodnej stylistyce. Pozornie daty powstania utworów dzieli zaledwie kilkadziesiąt lat, jednak użyte przez autorów stylizacje sprawiają, że wykonawca musi przemieszczać się pomiędzy stylami właściwymi dla muzyki dawnej, neoromantycznej i współczesnej. Zróżnicowany język muzyczny wymaga od artysty uniwersalnych umiejętności technicznych i najwyższego poziomu opanowania techniki wykonawczej. W zaprezentowanych kompozycjach Pan magister Kobus stosuje prawie pełne spektrum instrumentarium: trąbkę w stroju Es, trąbkę C, trąbkę B oraz flügerhorn. Wszystkimi instrumentami posługuje się mistrzowsko. Przy czym nie traci jednocześnie pewnej jednorodności brzmienia potrzebnej do utrzymania spójności przekazu w ramach całego dzieła artystycznego.

W rozpoczynającym płytę *Concerto in modo antico* doktorant niezwykle trafnie prowadzi powściągliwą narrację muzyczną adekwatną do stylistyki utworu. Niewątpliwymi atutami wykonania są: piękna barwa instrumentu, precyzyjna artykulacja i intonacja oraz śpiewność gry. Bardzo stylowo brzmią tryle. W grze artysty słychać nawiązanie do stylu clarino tak charakterystycznego dla dawnej muzyki trąbkowej.

II Koncert na trąbkę Mirosława Gąsienca ukazuje artystę od zupełnie innej strony. Zgodnie z intencją kompozytora trąbka brzmi całą paletą barw, poczynawszy od lirycznej kantyleny, poprzez pełne energii fragmenty motoryczne, aż do typowo wirtuozowskich pasaży i figuracji. Pan Kobus w tym utworze pokazuje swoją niezwykle wszechstronność dotyczącą zarówno techniki wykonawczej, jak i budowania koncepcji interpretacyjnej. Dojrzałość tego wykonania jest imponująca, zważywszy na fakt, iż nagranie jest rejestracją koncertu „na żywo”.

Concertino Krzysztofa Pendereckiego jest w tym zestawieniu kompozycją najbardziej wymagającą dla wykonawcy. Utwór został stworzony przez jednego z najwybitniejszych kompozytorów naszych czasów z myślą o słynnym wirtuozie trąbki. Stawia to przed wykonawcą wiele nietypowych trudności i wymaga specjalnego podejścia na etapie pracy nad materiałem. Od strony interpretacji z pewnością wymagająca jest swoista wielowątkowość kompozycji oraz znaczna ilość ustępów o charakterze kadencyjnym. Spośród problemów wykonawczych można wymienić choćby ambitus partii trąbki, rozbudowaną dynamikę i zastosowanie wielu dużych interwałów. Pan magister Kobus

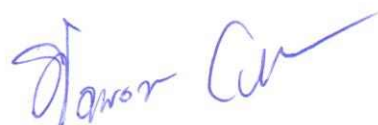
świetnie sprostął wszelkim wymaganiom. W jego wykonaniu słychać zrozumienie materiału muzycznego, formy oraz języka, którym posługuje się kompozytor. Pomimo naturalnej śpiewności i skłonności do lirycznego sposobu gry, udaje mu się stworzyć przekonującą, pełną napięcia i dramatyzmu koncepcję, w której wydobywa z instrumentu spektrum barw i emocji. Wartość i ponadczasowość tego wykonania została potwierdzona nominacją do nagrody „Fryderyki 2017”.

Opis dzieła artystycznego będący częścią pracy doktorskiej magistra Kobusa został opracowany z należytą starannością. Zawiera istotne wiadomości biograficzne, analizę formalną poszczególnych dzieł oraz rozważania dotyczące problematyki wykonawczej. Ponadto w aneksie autor umieścił wywiad z kompozytorem- Mirosławem Gąsińcem. Praca nie budzi żadnych wątpliwości zarówno od strony językowej, jak i wartości merytorycznej. Stanowi czytelne i logiczne uzupełnienie wypowiedzi artystycznej zaprezentowanej na płycie CD. Szczególne uznanie należy się Panu Kobusowi za wnikliwą analizę formalną kompozycji Panufnika i Gąsińca. Pewien niedosyt natomiast odczuwa się studiując część poświęconą problematyce wykonawczej.

Konkluzja

Stwierdzam, że Pan mgr Aleksander Kobus w przedstawionej pracy doktorskiej wykazał się dojrzałością i samodzielnością artystyczną. Poziom wykonawczy zaprezentowany na nagraniach stanowiących dzieło artystyczne, czyni z nich wybitne kreacje, które mam nadzieję, że zostaną wydane, lub w inny sposób upublicznione. Całość pracy stanowi istotny wkład w rozwój instrumentalistyki, a zarazem kultury muzycznej w Polsce. Praca doktorska spełnia wszelkie wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 13 marca 2003 roku.

Pracę doktorską mgr. Aleksandra Kobusa przyjmuję bez zastrzeżeń.

Dr hab. Sławomir Cichor